

OZLJEDE NA RADU I PROFESIONALNE BOLESTI U HRVATSKOJ U 2005. GODINI

OZLJEDE NA RADU U HRVATSKOJ U 2005. GODINI

U 2005. godini je u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo zaprimljeno ukupno 22.738 individualnih prijava ozljeda na radu što je povećanje za 3,6% u odnosu na 2004. godinu (Tablica 1). Najveći broj ozljeda u 2005. godini, odnosno 78,7% dogodio se na samom radnom

mjestu, a 21,3% na putu do posla ili s posla. S obzirom na spol, ozlijeđeni na poslu su u 72% slučajeva muškarci, a samo u 28% žene. Dok muškarci više stradaju na samom radnom mjestu (86,8%), žene češće stradaju na putu do posla odnosno s posla (57,4%). U 2005. godini poginule su 62 osobe, od čega su 55 ili 88,7% stradale na samom radnom mjestu.

Tablica 1. Ukupan broj ozljeda na radu u 2005. godini

	DJELATNOST	UKUPNO OZLJEDA	POGINULI
	UKUPNO 01 – 99	22.738	62
01	POLJOPRIVREDA, LOV I USLUGE POVEZANE S NJIMA	559	6
02	ŠUMARSTVO, SJEČA DRVA I USLUGE POVEZANE S NJIMA	505	5
A	POLJOPRIVREDA, LOV I ŠUMARSTVO	1.064	11
05	RIBARSTVO, MRIJESTIL. I RIBNJACI; USL. U RIBARSTVU	20	2
B	RIBARSTVO	20	2
10	VAĐENJE UGLJENA I LIGNITA; VAĐENJE TRESETA	1	0
11	VAĐENJE I USLUŽNE DJEL. U VEZI SIROVE NAFTE I ZEMN. PLINA, OSIM ISTRAŽIVANJA	27	1
12	VAĐENJE URANOVIIH I TORIJEVIH RUDA	0	0
13	VAĐENJE METALNIH RUDA	1	0
14	VAĐENJE OST. RUDA I KAMENA	88	1
C	RUDARSTVO I VAĐENJE	117	2
15	PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	1.120	1
16	PROIZVODNJA DUHANSKIH PROIZV.	16	0
17	PROIZVODNJA TEKSTILA	138	0
18	PROIZVODNJA ODJEĆE; DORADA I BOJENJE KRZNA	314	0
19	ŠTAVLJ. I OBRADA KOŽE; PROIZVODNJA KOŽNIH PROIZVODA	101	0
20	PRERADA DRVA, PROIZVODNJA PROIZVODA OD DRVA I PLUTA, OSIM NAMJEŠTAJA; PROIZVODNJA PREDMETA OD SLAME I PLETARSKIH MATERIJALA	589	1
21	PROIZVODNJA CELULOZE, PAPIRA I PROIZVODNJA OD PAPIRA	203	0
22	IZDAVAČKA I TISKARSKA DJELATNOST, TE UMNOŽAV. SNIMLJENIH ZAPISA	126	0
23	PROIZVODNJA KOKSA, NAFTNIH DERIVATA I NUKLEARNOGA GORIVA	151	2
24	PROIZVODNJA KEMIKALIJA I KEMIJSKIH PROIZVODA	251	0
25	PROIZVODNJA PROIZVODA OD GUME I PLASTIKE	154	0
26	PROIZVODNJA OSTALIH NEMETAL. MINERALNIH PROIZVODA	459	3
27	PROIZVODNJA METALA	375	0
28	PROIZVODNJA PROIZVODA OD METALA, OSIM STROJEVA I OPREME	834	0
29	PROIZVODNJA STROJEVA I UREĐAJA, D. N.	376	1
30	PROIZVODNJA UREDSKIH STROJEVA I RAČUNALA	7	0
31	PROIZVODNJA ELEKTRIČNIH STROJEVA I APARATA, D.N.	231	0
32	PROIZVODNJA RADIO-TELEVIZ. I KOMUNIKAC. APARATA I OPREME	44	0
33	PROIZVODNJA MEDICINSKIH, PRECIZNIH I OPTIČKIH INSTRUMENATA TE SATOVA	17	0
34	PROIZVODNJA MOTORNIH VOZILA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	106	0
35	PROIZVODNJA OSTALIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA	1.374	3
36	PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA, OSTALA PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, D. N.	371	0
37	RECIKLAŽA	60	0
D	PRERAĐIVAČKA DJELATNOST	7.417	11
40	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I TOPLOM VODOM	412	1
41	SKUPLJANJE, PROČIŠĆAVANJE I DISTRIBUCIJA VODE	233	0

	DJELATNOST	UKUPNO OZLIJEDA	POGINULI
E	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM I VODOM	645	1
45	GRAĐEVINARSTVO	2.665	20
F	GRAĐEVINARSTVO	2.665	20
50	TRGOVINA MOT. VOZILIMA I MOTOCIKL.; ODRŽAVANJE I POPRAK MOT. VOZILA I MOTOCIK.; TRGOVINA NA MALO MOT. GORIVIMA I MAZIVIMA	170	0
51	TRGOVINA NA VELIKO I POSREDOVANJE U TRGOVINI, OSIM TRGOVINE MOTORNIM VOZILIMA I MOTOCIKLIMA	986	2
52	TRGOVINA NA MALO, OSIM TRGOVINE MOT. VOZILIMA I MOTOCIKLIMA; POPRAK PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	1.084	3
G	TRGOVINA NA VELIKO I MALO, POPRAK MOTORNIM VOZILA I MOTOCIKLA TE PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU	2.240	5
55	HOTELI I RESTORANI	724	0
H	HOTELI I RESTORANI	724	0
60	KOPNENI PRIJEVOZ I CJEVOVODNI TRANSPORT	785	32
61	VODENI PRIJEVOZ	47	0
62	ZRAČNI PRIJEVOZ	17	0
63	PRATEĆE I POMOĆNE DJELATNOSTI U PRIJEVOZU; DJELATNOSTI PUTN. AGENCIJA	275	1
64	POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE	630	1
I	PRIJEVOZ, SKLADIŠTENJE I VEZE	1.754	4
65	FINANC. POSREDOVANJE, OSIM OSIGURANJA I MIROVINSKIH FONDOVA	270	0
66	OSIGURANJE I MIROV. FOND., OSIM OBVEZNOGA OSIGURANJA	55	0
67	POMOĆNE DJELATNOSTI U FINANCIJSKOM POSREDOVANJU	8	0
J	FINANCIJSKO POSREDOVANJE	333	0
70	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	42	0
71	IZNAJMLJIVANJE STROJEVA I OPREME, BEZ RUKOVATELJA I PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	13	0
72	RAČUNALNE I SROD. DJELATNOSTI	25	1
73	ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	53	0
74	OSTALE POSLOVNE DJELATNOSTI	646	1
K	POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	779	2
75	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOC. OSIGURANJE	1.909	2
L	JAVNA UPRAVA I OBRANA, OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	1.909	2
80	OBRAZOVANJE	812	1
M	OBRAZOVANJE	812	1
85	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	1.504	0
N	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	1.504	0
90	UKLANJANJE OTPAD. VODA, ODVOZ SMEĆA, SANITAR. I SL. DJELATNOSTI	337	0
91	DJELATNOSTI ČLANSKIH ORGANIZACIJA, D. N.	41	0
92	REKREACIJSKE, KULTURNE I SPORTSKE DJELATNOSTI	295	0
93	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	77	1
O	OSTALE DRUŠTVENE, SOCIJALNE I OSOBNE USLUŽNE DJELATNOSTI	750	1
95	PRIVATNA KUĆANSTVA SA ZAPOSLENIM OSOBLJEM	1	0
P	PRIVATNA KUĆANSTVA SA ZAPOSLENIM OSOBLJEM	1	0
99	IZVANRITORIJALNE ORGANIZACIJE I TIJELA	4	0
Q	IZVANRITORIJALNE ORGANIZACIJE I TIJELA	4	0

U 2005. godini najveći broj ozljeda na radu zabilježen je u prerađivačkoj djelatnosti (32,6%), građevinarstvu (11,7%), djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu (9,9%), javnoj upravi i obrani i obveznom socijalnom osiguranju (8,4%), djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza (7,7%). Smrtne nesreće bile su najčešće u građevinarstvu s udjelom od 32,3% (20 slučaja) te u prerađivačkoj djelatnosti i djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva s udjelom od 17,7% (po 11 slučaja).

U Hrvatskoj je u 2005. godini prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje bilo prosječno 1.450.057 aktivnih osiguranika, što je porast od 2,7% u odnosu na 2004. godinu. Stopa ozljeda na radu koje su se dogodile na samom radnom mjestu u 2005. godini iznosila je

1.233,40/100.000 aktivnih osiguranika i niža je u odnosu na prethodne godine.

Redoslijed specifičnih stopa na 100.000 zaposlenih s obzirom na djelatnost (samo ozljede na radnom mjestu) u 2005. godini je sljedeći: na prvom mjestu nalazi se djelatnost poljoprivrede, lova i šumarstva (2.874,32/100.000); na drugom građevinarstvo sa stopom od 2.798,63/100.000; slijedi prerađivačka djelatnost (2.465,23/100.000), opskrba električnom energijom, plinom i vodom (1.910,06/100.000); rudarstvo i vađenje (1.884,28/100.000); prijevoz, skladištenje i veze (1.582,76/100.000). Najmanje rizične u 2005. godini bile su djelatnosti financijskog posredovanja i obrazovanja sa stopom od 435,65 odnosno 478,89 na 100.000 zaposlenih u djelatnosti (Tablica 2).

Tablica 2. Broj prijava ozljeda na radnom mjestu te stopa na 100.000 aktivnih osiguranika po područjima djelatnosti u 2005. godini

PODRUČJA DJELATNOSTI		BROJ PRIJAVA	STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA U DJELATNOSTI
	UKUPNO HRVATSKA	17.885	1.233,40
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	999	2.874,32
B	Ribarstvo	18	1.100,24
C	Rudarstvo i vađenje	99	1.884,28
D	Prerađivačka djelatnost	6.429	2.465,23
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	525	1.910,06
F	Građevinarstvo	2.423	2.798,63
G	Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu	1.700	861,54
H	Hoteli i restorani	550	1.372,60
I	Prijevoz, skladištenje i veze	1.339	1.582,76
J	Financijsko posredovanje	151	435,65
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	538	679,64
L	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	1.231	1.098,71
M	Obrazovanje	442	478,89
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	880	1.149,68
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	559	1.281,08
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	0	
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela	2	307,22

Izvor podataka: Individualna prijava ozljede na radu

PROFESIONALNE BOLESTI U 2005. GODINI

U 2005. godini prijavljeno je 116 profesionalnih bolesti, što je povećanje za 12,6% u odnosu na prethodnu godinu kada je bilo 103 prijave. U 2005. godini najveći broj profesionalnih bolesti zabilježen je u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva (45), na drugom

mjestu je prerađivačka djelatnost s 29 prijava, slijede zdravstvena zaštita i socijalna skrb (25 prijava) te građevinarstvo (5 prijava). S obzirom na dijagnozu, u zaposlenika u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva najčešće su dijagnosticirana oštećenja uzrokovana vibracijama (83,3%), u prerađivačkoj djelatnosti kožne bolesti (24,1%), u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi zarazne bolesti (84,0%), a u djelatnosti građevinarstva također kožne bolesti (80,0%); (Tablica 3).

Tablica 3. Prijave profesionalnih bolesti u 2004. godini po područjima djelatnosti i dijagnozama iz Liste profesionalnih bolesti

Oznaka područja djelatnosti	Svega	Alergijski alveolitisi	Bolesti uzrokovane benzenom, njegovim homolozima i derivatima	Bolesti uzrokovane drugim kemijskim spojevima	Bolesti uzrokovane halogenim derivatima alifatskih i aromatskih ugljikovodika	Bolesti uzrokovane vibracijama	Bronhalna astma	Kožne bolesti	Kronične peritritične promjene	Oštećenje sluha uzrokovano bukom	Plućne bolesti uzrokovane prašinom bronhokonstriktornog djelovanja	Pneumokontoze i/ili druge bolesti uzrokovane mineralnim prašinama	Rak različitih organa i organskih sustava	Trajne promjene na glasicama	Zarazne, parazitarne bolesti i zoonoze
	116	3	1	1	1	36	5	15	13	10	1	2	2	3	23
	%	2,6	0,9	0,9	0,9	31,0	4,3	12,9	11,2	8,6	0,9	1,7	1,7	2,6	18,8
A	45	3				34				7					1
D	29		1	1	1	2	5	7	6	3		2			1
F	5							4	1						
G	2								1		1				
L	4							1	3						
M	4								1					3	
N	25							1	1				2		21
O	2							2							

LEGENDA:

A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo
D	Prerađivačka djelatnost
F	Građevinarstvo
G	Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu
L	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje
M	Obrazovanje
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti

U 2005. godini najčešće dijagnosticirane profesionalne bolesti su bolesti izazvane štetnim djelovanjem vibracija (36 slučaja ili 31,0%). Na drugom su mjestu zarazne bolesti s 23 slučaja ili 19,8%. Slijede kožne bolesti (15 slučaja ili 12,9%) i kronične periartritične promjene (13 slučaja ili 11,2%). Oštećenje sluha uzrokovano štetnim djelovanjem buke prijavljeno je u jednakom broju kao i prethodne godine (10 slučaja ili 8,6%). U pet slučaja (4,3%) prijavljena je bronhalna astma, a u tri su dijagnosticirane trajne promjene na glasnicama (2,6%). U 2005. godini prijavljena su samo 2 slučaja pneumokonioza (1,7%) kao i zloćudnih bolesti različitih organa i organskih sustava. Po jedna prijava je za: bolesti uzrokovane halogenim derivatima alifatskih i aromatskih ugljikovodika; bolesti uzrokovane benzenom, njegovim homolozima i derivatima ili drugim cikličkim spojevima; bolesti uzrokovane drugim kemijskim spojevima za koje je dokazana veza

između izloženosti i bolesti i plućne bolesti uzrokovane prašinom bronhokonstriktornog djelovanja.

Ukupna stopa obolijevanja u 2005. godini je 8,00/100.000 te je nešto veća u odnosu na 2004. godinu (7,29/100.000). Najviša stopa profesionalnih bolesti s obzirom na djelatnost zabilježena je u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva (129,47/100.000); zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi (32,66/100.000). Na trećem mjestu je pre-
radivačka djelatnost sa stopom od 11,12/100.000, a slijedi građevinarstvo (5,78/100.000), ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti (4,57/100.000), obrazovanje (4,33/100.000), javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (3,57/100.000) i trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu (1,01/100.000); (Tablica 4).

Tablica 4. Broj prijava profesionalnih bolesti te stopa na 100.000 aktivnih osiguranika po područjima djelatnosti u 2004. godini

	PODRUČJE DJELATNOSTI	PRIJAVE PROFESIONALNIH BOLESTI	
		BROJ PRIJAVA	STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA U DJELATNOSTI
	UKUPNO HRVATSKA	116	8,00
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	45	129,47
B	Ribarstvo	0	0,00
C	Rudarstvo i vađenje	0	0,00
D	Prerađivačka djelatnost	29	11,12
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	0	0,00
F	Gradevinarstvo	5	5,78
G	Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu	2	1,01
H	Hoteli i restorani	0	0,00
I	Prijevoz, skladištenje i veze	0	0,00
J	Financijsko posredovanje	0	0,00
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	0	0,00
L	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	4	3,57
M	Obrazovanje	4	4,33
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	25	32,66
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	2	4,57
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	0	0,00
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela	0	0,00

LITERATURA

Ozljede na radu i profesionalne bolesti u Hrvatskoj 2005. godine, Bilten, Hrvatski zavod za javno zdravstvo – kolovoz 2006.

Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis 2004., Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, 2005.

*prim. dr. sc. Vlasta Dečković-Vukres, dr. med.
Mario Hemen, ing., Karmen Rutar - Kožul
Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb*